

PROCES PRIDRUŽIVANJE EVROPSKOJ UNIJI

Vladavina prava je najvažnije poglavlje u pregovorima sa EU

Predstavljani rezultati projekta MATRA „Neka pravda vlada“

Kingdom of the Netherlands

Nacionalni konvent
o Evropskoj uniji

Srbija u toku 2020. godine nije otvorila nijedno pregovaračko poglavlje, a najčešći argument za ovo jeste nedovoljan napredak u reformama u oblasti vladavine prava, sa fokusom na pravosuđe i osnovna prava.

Najeminentniji srpski eksperti okupljeni oko Nacionalnog konventa za EU završili su seriju analiza o vladavini prava sa sadržajem pet pregovaračkih poglavlja i ti rezultati predstavljani su u sredu na konferenciji povodom završetka projekta MATRA „Neka pravda vlada“.

Analizirana je vladavina prava u poglavljima: Politika konkurencije (Poglavljje 8), Energetika (Poglavljje 15), Socijalna politika i zapošljavanje (Poglavljje 19), Životna sredina i klimatske promene (Poglavljje 27), Zaštita potrošača i zdravlja (Poglavljje 28).

Tim od 10 eksperata i ekspertkinja pokušao je da mapira institucije i prava građana u svakom od poglavlja upravo kako bi se dočaralo da je apsolutno jasno zašto se, pre svega ostalog, insistira na poštovanju principa vladavine prava, efikasnom funkcionisanju institucija i urednom sistemu zaštite prava.

Nataša Dragojlović, koordinator Nacionalnog konventa, rekla je da je ovaj projekat zapravo mnogo više od projekta.

„Vladavina prava je najvažnije poglavlje u pregovorima sa EU i kako na svakodnevni život građana, životni

standard, poslovanje privrede i ukupan razvoj naše zemlje utiče nedostatak vladavine prava u bilo kojoj politici“, rekla je ona.

Nataša Dragojlović je naglasila da je Srbija sa preko 90% EU zakonodavstva već harmonizovala svoje zakone, ali da spor napredak ka članstvu u EU, nezadovoljstvo građana kvalitetom života i nivoom dostignutih standarda u odnosu na iste u EU, govori da je za primenu ovih zakona osim formalnih institucija, potrebna i jasna politička volja.

„Potrebna je i svest građana o tome da su pravo na adekvatnu zdravstvenu zaštitu, zdravu životnu sredinu, čistu zelenu energiju, adekvatnu socijalnu zaštitu ili zaštitu njihovih potrošačkih prava zaista pravo svih, a ne privilegija manjine. To se naročito jasno vidi u vanrednim uslovima pandemije COVID“, rekla je koordinatorica Dragojlović.

Ona je primetila da se u Srbiji „s pravom pitamo, kako je moguće da su države centralne i istočne Evrope tako brzo ispunile kriterijume za članstvo a da na Zapadnom

Balkanu, u Srbiji to tako dugo traje“.

„Kako to da samo mi ne razumemo da nismo država sve dok u njoj nema vladavine prava? Ukoliko nismo uspostavili vladavinu prava kao temeljni princip na kom počiva čitava institucionalna konstrukcija ove države, onda na tom trulom temelju ne možemo graditi ništa osim tenzija, nezadovoljstva i podela na one koji traže vladavinu prava i one koji se tome opiru“, rekla je Nataša Dragojlović.

Jovana Spremo iz Jukoma, koja je radila na ovom projektu, objasnila je na konferenciji da je poštovanje vladavine prava u Srbiji sve češće pod lupom, ne samo EU u procesu njenog pristupanja, nego i od strane različitih indeksa i izveštaja, poput Freedom Hausa.

„I nijedan od ovih izveštaja ne beleži progres Srbije u bilo kojoj oblasti od značaja za očuvanje vladavine prava, naprotiv, beleži se stagniranje, ponegde čak i nazadovanje“, podvukla je ona.

Jovana Spremo je dodala da je Nacionalni konvent o EU,

budući da ima radne grupe koje prate sva poglavlja u pregovaračkom procesu, uvideo da je neophodno mapirati u svakom poglavlju koliko u praksi zaista nedostatak vladavine prava utiče na napredak u svakom od njih.

„Napredak u jednom poglavlju, nekada nam otkriva nedostatak u funkcionisanju pojedinih institucija - bilo da su to nadležne kancelarije uprave, nezavisne institucije ili sudovi, ali i koja to prava građana treba posebno zaštititi ili uzeti u obzir, jer je moguće da će doći do povrede“, rekla je Jovana Spremo.

Ambasador Holandije u Srbiji i Crnoj Gori Žil Bešor Pluh pohvalio je ceo tim zbog činjenice da su čak i u ovim teškim vremenima uspeali da odu van Beograda i razgovaraju o nalazima svojih studija sa ljudima širom Srbije.

On je objasnio i zašto je Ambasada Holandije podržala ovaj projekat.

„Prvo, to je zato što neprekidne aktivnosti pomažu da vladavina zakona - što je prioritet moje vlade, kao i EU - ostane visoko na dnevnom redu. Naglasak moje države na vladavini zakona dolazi u različitim oblicima, od planiranja politike na lokalnom nivou, do principa koji upravljaju našom spoljnom politikom“, rekao je Pluh.

On je naglasio da je promocija vladavine zakona sastavni deo holandske političke DNK i jedan je od temelja angažmana ove države u Srbiji, regionu i Evropskoj uniji. **N**